

Китоби Дониёл — Яксаду ҳафтоду чорум

Фаҳмҳои нубувватӣ ва ваҳйҳои илоҳӣ: дарки рӯёи Дониёл ва паёмадҳои он барои рӯзҳои охир

Jeff Pippenger

2024-04-04

Вақте ки мо ба ҷанги сеюми ниёбатӣ, ки дар оятҳои саздаҳ то понздаҳ тасвир ёфтааст, мепардозем, он чиро, ки то ба ин оятҳо оварда расонидааст, ба худ ёдовар мешавем. Дар боби даҳум, Дониёл рӯёи ниҳони худро қабул мекунад ва дар ҳамин ҳол ӯ ҳамчун касе шинохта мешавад, ки ҳам рӯёҳои нубувватии дохилӣ ва ҳам хориҷиро мефаҳмад. Калимаи ибронии «dabar», ки маънояш «калима» аст, ҳамчун «чиз» тарҷума шудааст. Дар боби нӯҳум, вақте ки Ҷабраил омад, то Дониёлро рӯёи ду ҳазору сесад рӯзро бифаҳмонад, калимаи ибронии «dabar» ҳамчун «масъала» тарҷума шудааст.

Оре, ҳанӯз дар дуо сухан мегуфтам, ки ҳамон мард Ҷабраил, ки ўро дар рӯё дар оғоз дида будам, бо парвози шитобон омада, назди ман тақрибан дар вақти қурбонии шомгоҳӣ расид. Ва ӯ маро огоҳонид, бо ман сухан гуфт ва гуфт: «Эй Дониёл, акнун берун омадаам, то ба ту хирад ва фаҳмиш бахшам. Дар аввали зориҳои ту фармон содир шуд, ва ман омадаам, то онро ба ту нишон диҳам; зеро ту бисёр маҳбуб ҳастӣ. Пас, ин суханро бифаҳм ва рӯёро дарк нам». Дониёл 9:21–23.

Вақте ки Ҷабраил ба Дониёл гуфт, ки «суханро бифаҳм ва рӯёро мулоҳиза нам», вожаи ибрии «biyn» ҳам ба таври «бифаҳм» ва ҳам ба таври «мулоҳиза нам» тарҷума шудааст. Ин вожа маънои аз лиҳози зеҳнӣ ҷудо кардани дорад. Ҷабраил ба Дониёл хабар дод, ки миёни «dabar», ки ба таври «сухан» тарҷума шудааст, ва «mareh», ки ба таври «рӯё» тарҷума шудааст, дар зеҳни худ ҷудой қоиш шавад. То тавонад тафсиреро, ки Ҷабраил ба Дониёл дар бораи пешгӯии ду ҳазору сесад сол ироа мекард, дарк намояд, Дониёл бояд фарқияти миёни рӯёи нубувватие, ки ҳамчун «сухан» ифода шудааст, ва рӯёи нубувватии «mareh»-ро бишносад. «Сухан», ки ҳамон «dabar» аст ва маънояш калом мебошад, ҳатти берунии пешгӯиро намоёндагӣ мекунад, ва рӯёи «mareh» ҳатти дохилии пешгӯиро намоёндагӣ мекунад.

Дар боби даҳуми Дониёл, аввалин ҳақиқате, ки ба донишҷӯи нубувват ошкор мегардад, ин аст, ки Дониёл қавми Худоро дар рӯзҳои охир намоёндагӣ мекунад, ки ҳам хатҳои дохилӣ ва ҳам хатҳои берунаи нубувватро дарк мекунад.

Дар соли сеюми Куруш, подшоҳи Форс, чизе бар Дониёл, ки номи ӯ Белтшасар хонда мешуд, ошкор гардид; ва он чиз рост буд, вале вақти муқарраршуда дароз буд; ва ӯ он чизро фаҳмид, ва рӯёро дарк намуд. Дониёл 10:1.

«Чиз», калимаи ибрии «dabar» аст, ва «рӯё» — рӯёи «mareh» мебошад. Ҷамчун пайғамбар, Дониёл қавми Худоро дар айёми охир намоёндагӣ мекунад, ки қамолҳои комили он садӯ ҷиҳили ҳаҷор ҳазор аст. Соли сеюми Куруш Дониёлро дар ҳатти ислоҳоте ҷой медиҳад, ки

дар вақти охир, дар соли 1989, оғоз ёфт. Дар «он айём», ки таърихи аз соли 1989 то қонуни якшанбеи ба зудӣ оянда дар Иёлотӣ Муттаҳидаро намояндагӣ мекунад, Дониёл се ҳафта мотам дошт. Дар хатти ислоҳоти саду чихилу чаҳор ҳазор, давраи мотам он сеюним рӯзро нишон медиҳад, ки дар он ду шоҳиди Ваҳй, боби ёздаҳ, дар кӯча мурдаанд. Кӯчаи он шаҳри бузурги Садӯм ва Миср, ки дар он ҷо низ Худованди мо маслӯб шуда буд, ҳамчунин водии устухонҳои хушки мурдаи Ҳизкиёл мебошад.

Дар боби даҳум, Дониёл ба сурати Масеҳ дигаргун карда мешавад ва пеш аз он ки Қабраил рӯёро, ки Дониёл дида буд, тафсир намояд, се бор ба ӯ даст мерасонад. Он рӯё боиси ҷудо шудани ду синфи парастандагон гардид. Инчили ҷовидонӣ ҳамеша ду синфи парастандагонро ба вучуд меорад. Дониёл намояндаи он синфи парастандагон буд, ки ба сурати яксаду чилу чаҳор ҳазор нишон дода шудаанд, дар муқоиса бо он сине, ки аз рӯё ба ҳарос гурехтанд.

То боби даҳум Қабраил се бор назди Дониёл омад, то рӯёро таъбир намояд. Ӯ рӯёҳои бобҳои ҳафтум ва ҳаштумро таъбир кард, ки салтанатхоро, ки дар пешгунии Китоби Муқаддас омадаанд, ҳам дар зуҳури сиёсии онҳо (боби ҳафтум) ва ҳам дар зуҳури динии онҳо (боби ҳаштум) ба тасвир меоварданд. Сипас, дар боби нухум, Қабраил пешгунии ду ҳазору сесадсоларо таъбир кард. Дар боби даҳум Қабраил меояд, то таъбиреро, ки дар боби нухум нотаом монда буд, ба анҷом расонад ва ба Дониёл таъбири он рӯёро бидиҳад, ки ду гурӯҳи парастандагонро ба вучуд овард. Қабраил нахуст дар ояти чордахум ба Дониёл шарҳи умумии он рӯёро медиҳад.

Ва алҳол омадаам, то туро бифаҳмонам, ки дар айёми охир бар қавми ту чӣ воқеъ хоҳад шуд; зеро ин рӯё ӯзро барои рӯзҳои бисёр аст. Дониёл 10:14.

Рӯёи Масеҳ, ки ду табақаи ибодаткунандагонро ба вучуд овард, он чиро намояндагӣ мекунад, ки дар айёми охир ба қавми Худо воқеъ хоҳад шуд. Тафсири бобҳои ҳафт ва ҳашт тафсири таърихе буд, ки бо зуҳур ва сукути подшоҳӣ, ки дар пешгунии Китоби Муқаддас тасвир шудаанд, намояндагӣ мегардид; инҳо мутаносибан бо ҳайвоноти дарранда ва ҳайвоноти қурбонгоҳи нишон дода шудаанд. Тафсири боби нухум шарҳи муфассали давраҳои гуногуни пешгуӣонае буд, ки дар дохили пешгунии ду ҳазору сесад сол намояндагӣ шудаанд. Ба гунаи муайян, рӯёи Масеҳи ҷалолёфта дар боби даҳум он чиро намояндагӣ мекард, ки дар айёми охир ба қавми Худо воқеъ хоҳад шуд. Пеш аз он ки Қабраил ба баёни муфассали таърих оғоз намояд, ки он тафсири рӯёи Масеҳи ҷалолёфта аст, ӯ ба Дониёл ёдрас мекунад, ки ӯ аллакай ба Дониёл гуфта буд, ки ин тафсир чиро намояндагӣ мекунад.

Пас ӯ гуфт: «Оё медонӣ, ки барои чӣ назди ту омадаам? Ва акнун бозмегардам, то бо мири Форс бичангам; ва ҳангоме ки ман берун равам, инак, мири Юнон хоҳад омад». Дониёл 10:20.

Қабраил ба Дониёл ёдрас мекунад, ки дар ояти чордахум ба ӯ гуфта буд, ки омадааст, то ба Дониёл фаҳмонад, ки дар рӯзҳои охир бар сари қавми Худо чӣ хоҳад омад, ва ӯ интизор дошт, ки Дониёл баёни зерини таърихи нубувватиро дар ҳамон замина дарк намояд. Дониёл аз ҳамон рӯзи аввале, ки ба мотам гирифтор шудан гирифт, дар ҷустуҷӯи фаҳмиши

мушаххас буд.

Пас ба ман гуфт: «Эй Дониёл, натарс; зеро аз рӯзи аввале ки дили худро ба фаҳмидан ва ба фурӯтан сохтани худат дар ҳузури Худои худ ниҳодӣ, суханони ту шунида шуданд, ва ман барои суханони ту омадам. Аммо мири подшоҳии Форс бисту як рӯз ба ман муқовимат кард; вале инак, Микоил, яке аз мирони сарвар, омад, то ба ман ёрӣ расонад; ва ман он ҷо назди подшоҳони Форс мондам». Дониёл 10:12, 13.

Баъд аз се ҳафтаи мотамгирии Дониёл, ӯ рӯёи Масехро дид, ки аз лиҳози нубувват бо он рӯёи Масех, ки Юҳанно дар Патмос шохиди он гардида буд, мувофиқат мекард.

«Ҳеҷ касе камтар аз Худи Писари Худо ба Дониёл зоҳир нашуд. Ин тавсиф ба он тавсифе монанд аст, ки ба Юҳанно дода шуд, вақте ки Масех бар ӯ дар қазираи Патмос ошкор гардид. Ҳоло Худованди мо бо паёмовари дигари осмонӣ меояд, то ба Дониёл биомӯзонад, ки дар рӯзҳои охир чӣ ба вуқӯъ хоҳад пайваست. Ин дониш ба Дониёл дода шуд ва бо илҳом барои мо, ки бар мо анҷомҳои ҷаҳон фаро расидаанд, сабт гардид.»

«Ҳақиқатҳои бузурге, ки аз ҷониби Начотдиҳандаи ҷаҳон ошкор шудаанд, барои касонест, ки ҳақиқатро мисли ганҷҳои ниҳон ҷустуҷӯ мекунанд. Дониёл марди солхӯрдае буд. Ҳаёти ӯ дар миёни ҷозibaҳои дарбори бутпарастон сипарӣ гардида буд, ва зеҳни ӯ бо қорҳои як империяи бузург машғул буд; аммо ӯ аз ҳамаи инҳо рӯй мегардонад, то ҷони худро дар ҳузури Худо фурӯтан созад ва дониши мақсадҳои Ҳаққи Таъолоро бичӯяд. Ва дар ҷавоб ба илтиҷоҳои ӯ, нур аз саҳнҳои осмонӣ барои онҳое ирсол гардид, ки мебоист дар айёми охир зиндагӣ кунанд. Пас, мо бояд бо чӣ гуна ҷиддият Худоро бичӯем, то ӯ фаҳми моро бидушояд, то ҳақиқатхоро, ки аз Осмон ба мо оварда шудаанд, дарк намоем.

«Ва ман, Дониёл, танҳо руёро дидам; ва он мардоне ки бо ман буданд, руёро надиданд; лекин ларзиши бузурге бар онҳо афтод, ба тавре ки гурехта рафтанд, то худро пинҳон кунанд.... Ва дар ман ҳеҷ қуввате намонд; зеро ҳусни ман дар ман ба фасод табдил ёфт, ва ман ҳеҷ қуввате нигоҳ дошта натавонистам». Чунин хоҳад буд таҷрибаи ҳар касе ки ба ростӣ тақдир ёфтааст. Ҳар қадар ки дидгоҳи онҳо нисбат ба бузургӣ, ҷалол ва қамоли Масех равшантар гардад, ҳамон қадар заъф ва ноқомилиҳои худро равшантар хоҳанд дид. Онҳо ҳеҷ майле нахоҳанд дошт, ки барои худ ҳислати бегуноҳиро даъво кунанд; он чизе ки дар ҳуди онҳо дуруст ва зебо менамуд, дар муқоиса бо покӣ ва ҷалоли Масех танҳо ношоиста ва фосидшаванда хоҳад намуд. Вақте ки одамон аз Худо ҷудо мебошанд, вақте ки назари онҳо ба Масех бисёр норавшан аст, ҳамон вақт онҳо мегӯянд: «Ман бегуноҳам; ман тақдир ёфтаам».

«Сипас Ҷабраил бар пайғамбар зоҳир шуд ва ба ӯ чунин хитоб кард: “Эй Дониёл, эй марди бисёр маҳбуб, суханонеро, ки ба ту мегӯям, бифаҳм ва рост биист; зеро акнун ман назди ту фиристода шудаам”. Ва хангоме ки ин суханро ба ман гуфт, ман ларзон бархостам. Он гоҳ ӯ ба ман гуфт: “Натарс, эй Дониёл; зеро аз рӯзи аввале ки дили худро ба фаҳмидан ва ба фурӯтан сохтани худ дар ҳузури Худои худ нигаронидӣ, суханони ту шунида шуданд, ва ман барои суханони ту омадам”.»

«Чӣ эҳтироми бузурге ба Дониёл аз ҷониби Ҷалоли Осмон зоҳир гардид! Ў банди ларзони Худро тасалли медиҳад ва ўро мутмаин месозад, ки дуояш дар Осмон шунида шудааст, ва дар ҷавоб ба он илтиҷои пурҳарорат, ғаришта Ҷабраил фиристода шуд, то ба дили подшоҳи Форс таъсир расонад. Подшоҳ дар тӯли он се ҳафтае ки Дониёл рӯза медошт ва дуо мегуфт, ба таъсироти Рӯҳи Худо муқовимат мекард; аммо Шохзодаи Осмон, меъмори ғариштагон, Микоил, фиристода шуд, то дили он подшоҳи саркашро бигардонад, то барои посух додан ба дуои Дониёл иқдоми қатъие ба амал оварад.

«Ва ҳангоме ки ў чунин суҳанонро ба ман гуфт, рӯйи худро сӯйи замин ниҳодам, ва гунг шудам. Ва инак, касе монанди шабоҳати писарони одам лабонамро ламс кард... Ва гуфт: эй марди бисёр маҳбуб, матарс; озоиштагӣ бар ту бод; қавӣ бош, оре, қавӣ бош. Ва ҳангоме ки ў ба ман суҳан гуфт, ман қувват ёфтам, ва гуфтам: бигзор оғоям суҳан гӯяд; зеро ту маро қувват бахшидӣ.» Ҷалоли илоҳӣ, ки ба Дониёл ошкор гардида буд, чунон азим буд, ки ў натавонист ба он назар тоб оварад. Пас паёмовари Осмон дурахши ҳузури худро пӯшонид ва ба пайғамбар ҳамчун «касе монанди шабоҳати писарони одам» зоҳир шуд. Ў ба қудрати илоҳии Худ ин марди ростӣ ва имонро тақвият бахшид, то паёмеро, ки аз ҷониби Худо барояш фиристода шуда буд, бишнавад.»

«Дониёл банди содиқи Ҳаққи Таоло буд. Умри дарози ў аз аъмоли наҷиби хизмат барои Парвардигораш пур буд. Покии ҳислат ва вафодории матини ўро танҳо фурӯтанӣ дил ва тавбаи ў дар ҳузури Худо баробар меоянд. Боз тақрор мекунем: ҳаёти Дониёл намунаи илҳомбахши тақдиси ҳақиқӣ аст». Review and Herald, February 8, 1881.

Таҷрибаи Дониёл дар боби даҳум намоёндаи қавми Худо дар айёмҳои охир аст, ки онҳо, мисли Дониёл ва Юҳанно, Ваҳйи Исои Масеҳро дарк мекунанд. Калиди ҷой додани Дониёл дар он таърихи набувватист, ки таҷрибаи ў дар он қарор дорад, бар он асос меёбад, ки ў дар моҳам буд ва Микоил дар анҷоми бисту як рӯз фиристода шуд. Дар ояти аввал, Дониёл сабт мекунад, ки ў ҳам рӯёҳои дохилӣ ва ҳам берунии набувватро дарк мекард. Пеш аз он бисту як рӯз, Дониёл фаҳмиши нопурраи он ду рӯёро дошт, вале бо тафсири Ҷабраил, Дониёл «амр»-ро ва «рӯё»-ро ҳамчун ваҳйҳои гуногун қомилан дармеёбад.

«Ҳангоме ки вақти анҷоми асорати ҳафтодсола наздик мешуд, зеҳни Дониёл ба пешгӯӣҳои Ирмиё саҳт машғул гардид. Ў дид, ки замоне фаро мерасад, ки Худо ба қавми баргузидаи Худ озмоиши дигаре хоҳад дод; ва бо рӯза, фурӯтанӣ ва дуо, ба хоҳири Исроил ба Худои Осмон илтиҷо намуд, бо ин суҳанон: “Эй Худованд, Худои бузург ва маҳиб, ки аҳд ва раҳматро барои онҳое нигоҳ медорӣ, ки Туро дӯст медоранд ва аҳкоми Туро риоят мекунанд”; мо гуноҳ кардаем, бадкорӣ намуда, шарорат варзидаем ва исён кардаем, ҳатто аз аҳкоми Ту ва аз доварҳои Ту рӯй гардондаем; ва ба бандагони Ту — анбиё, ки ба номи Ту ба подшоҳони мо, мирони мо ва падарони мо, ва ба тамоми қавми он замин суҳан гуфтанд, гӯш надодаем.»

«Ба ин суҳанон диққат диҳед. Дониёл содиқии худро дар пеши Худованд эълон намекунад. Ба ҷои он ки даъво кунад пок ва муқаддас аст, худро бо онони ҳақиқатан гунаҳкори Исроил яксон мешуморад. Ҳикмате ки Худо ба ў ато карда буд, ҳамон қадар аз ҳикмати ҳақимони ҷаҳон болотар буд, ки нури офтоби дурахшон дар осмон дар нисфирӯзӣ аз заифтарин ситора равшантар аст. Бо вучуди ин, ба дуо ки аз лабони ин

марде, ки то ин дараҷа мавриди илтифоти Осмон қарор гирифта буд, бармеояд, тааммул намоед. Бо фурӯтани амик, бо ашкҳо ва бо даридагии дил, ӯ барои худ ва барои қавми худ илтиҷо мекунад. Ӯ чони худро дар пеши Худо ошкор месозад, пасти худро эътироф намуда, бузургӣ ва ҷалоли Худовандро иқрор мекунад.»

«Бо чӣ чиддият ва сӯзиши рӯҳонӣ дуоҳои ӯ тавсиф меёбанд! Ӯ ҳарчи бештару бештар ба Худо наздик мешавад. Дасти имон ба боло дароз карда мешавад, то ваъдаҳои ҳаргиз нокомнашавандаи Ҳаққи Таолоро бигирад. Чони ӯ дар азоб мубориза мебарад. Ва ӯ далеле дорад, ки дуояш шунида шудааст. Ӯ эҳсос мекунад, ки ғалаба аз онӣ ўст. Агар мо, ҳамчун қавм, чунон дуо мекардем, ки Дониёл дуо кард, ва чунон мубориза мебардем, ки ӯ мубориза бурд, ҷонҳои худро дар пеши Худо фурӯтан сохта, мо ҷавобҳои ошкоро ба илтиҷоҳои худ медидем, ҳамон гуна ки ба Дониёл ато гардида буданд. Бишнавед, ки чӣ гуна ӯ даъвои худро дар дарбори Осмон пеш мебарад:»

«Эй Худои ман, гӯши Худои фуруд ор ва бишна; чашмони Худои бикшо ва вайронии моро ва шаҳреро, ки ба номи Ту хонда шудааст, бубин; зеро мо илтиҷоҳои худро пеши Ту на барои росткориҳои худ пешкаш мекунем, балки барои раҳмдидиҳои бузурги Ту. Эй Худованд, бишна; эй Худованд, биёмурз; эй Худованд, гӯш андоз ва амал намо; таъхир макун, ба хоҳири Худат, эй Худои ман; зеро шаҳри Ту ва қавми Ту ба номи Ту хонда шудаанд. Ва ҳангоме ки ман сухан мегуфтам ва дуо мекардам ва гуноҳи худ ва гуноҳи қавми худро эътироф менамудам, ... ҳамон мард Ҷабраил, ки ўро дар рӯё дар ибтидо дида будам, бо парвози тез омада, назди вақти қурбонии шом ба ман расид.»

«Ҳангоме ки дуои Дониёл боло мерафт, фаришта Ҷабраил аз дарборҳои осмонӣ бо шитоб фуруд омада, ба ӯ хабар дод, ки илтиҷоҳояш шунида ва иҷобат гардидаанд. Ба ин фариштаи пурқудрат супориш дода шуда буд, ки ба ӯ маҳорат ва фаҳмиш бахшад, — то асрори асрҳои ояндаро пеши ӯ бикшояд. Пас, дар ҳоле ки Дониёл бо чиддият мекӯшид ҳақиқатро бидонад ва дарк кунад, ӯ ба муошират бо фиристодаи ваколатдори Осмон оварда шуд.»

«Марди Худо дуо мекард на барои як парвози эҳсоси хуш, балки барои шинохти иродаи илоҳӣ. Ва ин шинохтро ӯ на танҳо барои худ, балки барои қавми худ мехост. Бори гарони бузурги ӯ барои Исроил буд, ки ба маънои дақиқи калима шарияти Худоро нигоҳ намедоштанд. Ӯ эътироф мекунад, ки ҳамаи мусибатҳои онҳо бар асари таҷовузҳои нисбат ба он шарияти муқаддас бар сари онҳо омадааст. Ӯ мегӯяд: “Мо гуноҳ кардем, мо бадӣ содир намудем.... Зеро ки барои гуноҳҳои мо ва барои шароратҳои падарони мо, Уршалим ва қавми Ту назди ҳамаи атрофиёни мо мазаммат шудаанд.” Онҳо хусусияти вижа ва муқаддаси худро ҳамчун қавми баргузидаи Худо аз даст дода буданд. “Ва алҳол, эй Худои мо, дуои банди Худ ва илтиҷоҳои ўро бишна, ва рӯи Худо бар қудсҳои Худ, ки хароб гардидааст, тобон гардон.” Дили Дониёл бо иштиёқи шадид сӯи қудсҳои вайронаи Худо рӯ меоварад. Ӯ медонад, ки ободии он фақат ҳамон вақт барқарор шуда метавонад, ки Исроил аз таҷовузҳои худ ба шарияти Худо тавба кунад ва фурӯтан, содик ва фармонбардор гардад.»

«Дар ҷавоб ба илтиҷои ӯ, Дониёл на танҳо нур ва ростиро, ки худӣ ӯ ва қавмаш бештар аз ҳама ба он муҳтоҷ буданд, дарёфт кард, балки ҳамчунин манзарае аз воқеаҳои бузурги

ояндаро, ҳатто то ба омадани Начотдиҳандаи ҷаҳон, гирифт. Онҳое ки даъво мекунанд муқаддас шудаанд, дар ҳоле ки ҳеҷ хоҳише надоранд Навиштаҳоро ҷустуҷӯ кунанд ё дар дуо бо Худо ҷидду ҷаҳд намоёнд, то дарки равшантаре аз ҳақиқати Китоби Муқаддас ба даст оваранд, наметонанд ки муқаддасшавии ҳақиқӣ чист.

Ҳар кӣ бо дил ба каломи Худо имон оварад, барои донишони иродаи Ӯ гурусна ва ташна хоҳад буд. Худо муаллифи ҳақиқат аст. Ӯ фаҳмиши тирагаштаро равшан месозад ва ба зеҳни инсон қудрат мебахшад, то ҳақиқатхоро, ки Ӯ ошкор намудааст, дарёбад ва дарк кунад.

«Дониёл бо Худо суҳан мегуфт. Осмон пеши ӯ кушода шуд. Аммо шарафҳои волое, ки ба ӯ ато гардиданд, натиҷаи фӯрӯтанӣ ва ҷустуҷӯи ҷиддӣ буданд. Ӯ чунин намеандешид, чунон ки бисёре дар замони ҳозира меандешанд, ки муҳим нест мо ба чӣ имон дорем, агар танҳо ростқавл бошем ва Исоро дӯст дорем. Муҳаббати ҳақиқӣ ба Исо ба таҳқиқи ниҳоят дақиқ ва ҷиддии он ки ҳақиқат чист, хоҳад бурд. Масеҳ дуо кард, ки шогирдонаш ба василаи ҳақиқат тақдир карда шаванд. Он ки аз ҳад танбал аст, то барои ҳақиқат бо изтироб ва дуо ҷустуҷӯ кунад, воғузошта хоҳад шуд, то гумроҳиро бипазирад, ки онҳо ҳалокати ҷони ӯро ба бор хоҳанд овард.»

«Дар вақти ташрифи Ҷабраил, набӣ Дониёл қодир набуд, ки таълими минбаъдaro қабул намояд; аммо пас аз ҷанд сол, бо хоҳиши он ки дар бораи мавзӯҳои, ки ҳанӯз пурра шарҳ дода нашуда буданд, бештар бидонад, ӯ боз худро ба ҷустуҷӯи нур ва ҳикмат аз ҷониби Худо воғузошт. “Дар он рӯзҳо ман, Дониёл, се ҳафтаи тамомотам доштам. Нони лазиз нахӯрдам, ва на гӯшт ва на шароб ба даҳонам даромад, ва тамомотам худро равшан накардам.... Пас ҷашмони худро боло бардоштам ва нигаристам, ва инак, марде дар катон либоспӯш, ки миёнаш бо тиллоӣ ноб аз Ӯфоз баста шуда буд. Бадани ӯ низ мисли забарҷад буд, ва рӯяш мисли намуди барқ, ва ҷашмонаш мисли ҷароғҳои оташ, ва бозӯҳояш ва пойҳояш ба ранг мисли биринҷии сайқалёфта, ва овози суҳанонаш мисли овози издиҳом.”

«На касе ҷуз Писари Худо ба Дониёл зоҳир нагардид. Ин тасвир ба он тасвири монанд аст, ки аз ҷониби Юҳанно дода шудааст, вақте ки Масеҳ бар ҷазираи Патмос ба ӯ ошкор карда шуд. Худованди мо акнун бо фиристодаи дигари осмонӣ меояд, то ба Дониёл он чиро таълим диҳад, ки дар рӯзҳои охир ба вуқӯъ хоҳад пайваст. Ин дониш ба Дониёл дода шуд ва бо илҳом барои мо, ки бар онҳо анҷомҳои ҷаҳон фаро расидаанд, сабт гардид». Review and Herald, February 8, 1881.

Тафсири, ки Ҷабраил — «фариштаи вакилшудаи осмон» — ба Дониёл меовард, тақмили он тафсири буд, ки ӯ оғоз карда буд дар боби нӯҳум ба Дониёл пешниҳод намояд.

Методологияи «сатр бар сатр» тақозо мекунад, ки мо тафсир ва шароити марбут ба ҳар ду боби нӯҳ ва даҳро бо ҳам мувофиқ созем, то тасвири нубувватиро ба дурустӣ тафқиқ намоем. Маҳз дар ин тафсир аст, ки рӯёҳои дарёҳои Улай ва Хиддекел ба ҳам мепайванданд.

Дониёл аз китобҳои Ирмиё ва Мусо фаҳмида буд, ки наҷоти қавми Худо наздик аст. Бо ин кор, Дониёл қавми Худоро дар айёми охир муаррифӣ мекунад, ки мефаҳманд, наҷоти

ниҳоии қавми Худо наздик аст. Он қавми айёми охир дарк хоҳанд кард, ки онҳо аз чиҳати рӯҳонӣ пароканда шудаанд, чунон ки инро Дониёл муаррифӣ мекунад, ки ӯ ба асорати ҳафтодсола дар Бобил пароканда гардида буд. Он гоҳ онҳо хоҳанд фаҳмид, ки онҳо, мисли Дониёл, бояд ба ҳолати парокандагии худ он гуна посухе зоҳир намоянд, ки бо давое, ки бо «ҳафт маротиба» дар боби бисту шашуми китоби Левизодагон муаррифӣ шудааст, мувофиқат мекунад.

Вақте ки таҷрибаи фурӯтанӣ, ки аз ҷониби Дониёл рамзгузорӣ шудааст ва аз ҷониби илоҳе, ки дар Ибодот бисту шаш баён гардидааст, талаб карда мешавад, дар рӯзҳои охир зоҳир гардад, қавми Худо дар рӯзҳои охир барои як давраи муайяни вақт мотам дошта хоҳанд буд. Он давраи вақт ҳангоме ба анҷом мерасад, ки Микоил, фариштаи муқаддас, фуруд ояд.

Мо ин омӯзишро дар мақолаи навбатӣ идома хоҳем дод.

Ва шумо дар миёни халқҳо набуд хоҳед шуд, ва замини душманонатон шуморо хоҳад фуру бурд. Ва онҳое ки аз шумо боқӣ монанд, дар заминҳои душманонашон аз гуноҳи худ пажмурда хоҳанд шуд; ва ҳамчунин аз гуноҳҳои падарони худ бо онҳо пажмурда хоҳанд шуд. Агар ба гуноҳи худ ва ба гуноҳи падарони худ, бо хиёнате ки ба Ман хиёнат карданд, иқрор намоянд, ва ҳамчунин эътироф кунанд, ки ба зидди Ман роҳ рафтаанд; ва ки Ман низ ба зидди онҳо роҳ рафтам, ва онҳоро ба замини душманонашон овардам; агар он гоҳ дилҳои номаҳтуни онҳо фурутан гардад, ва онҳо он гоҳ ҷазои гуноҳи худро бипазиранд: он гоҳ Ман аҳди Худо бо Якуб ба ёд хоҳам овард, ва аҳди Худо бо Исҳоқ низ, ва аҳди Худо бо Иброҳим низ ба ёд хоҳам овард; ва заминро ба ёд хоҳам овард. Ва замин аз онҳо холи хоҳад монд, ва шанбеҳои худро баҳравар хоҳад шуд, дар ҳоле ки бе онҳо вайрона хоҳад хобид; ва онҳо ҷазои гуноҳи худро хоҳанд пазируфт; зеро, бале зеро ки аҳкоми Маро хор шумурданд, ва ҷони онҳо аз фаришти Ман нафрат дошт. Ва бо вучуди ҳамаи ин, вақте ки онҳо дар замини душманонашон бошанд, Ман онҳоро рад нахоҳам кард, ва аз онҳо нафрат нахоҳам дошт, то онҳоро тамоман ҳалок созам ва аҳди Худо бо онҳо бишканам; зеро Ман Худованд Худои онҳо ҳастам. Аммо Ман ба хотири онҳо аҳди аҷдодонашонро ба ёд хоҳам овард, ки онҳоро аз замини Миср пеши назари халқҳо берун овардам, то Худои онҳо бошам: Ман Худованд ҳастам. Ибодат 26:38–45.